

A Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Mazsihisz) és a Gramofon Folyóirat a Goldmark-teremben mutatta be Harsányi László legújabb könyvét, *Egy szippantásnyi oxigén* címmel. A bemutató időpontja természetesen nem véletlen, 1939. november 11-én, éppen ezen a napon tartották a Goldmark-teremben az Az Országos Magyar Izraelita Közművelődési Egyesület (OMIKE) Művészakció első előadását.

Az új kötet az OMIKE Művészakció történetének második része, amely az énekesek és táncosok életútjain keresztül idézi fel a magyar zsidó művészek sorsát, akik a vészkorszak idején is a művészet erejével őrizték meg emberségüket és közösségüket.

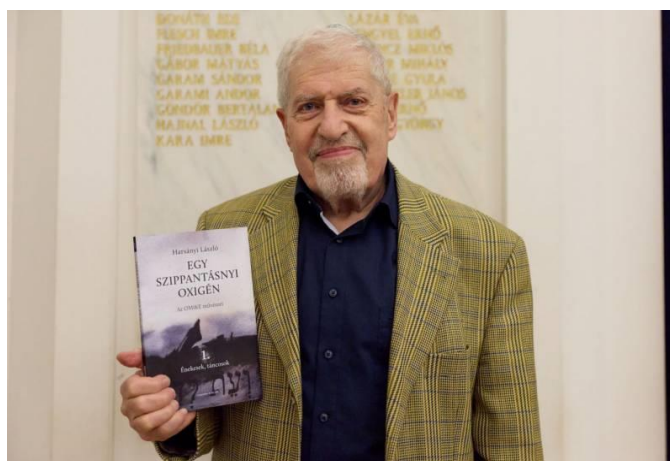
A rendezvényen a vendégeket **Kis Henriett** a Rumbach Zsinagóga igazgatója köszöntötte, aki elmondta, hogy Fischer Iván vezetésével napjainkban szívmengetően éled újjá az OMIKE szellemisége. Tisztelgett **Szép Ernő** emléke előtt is, aki annak idején az első előadás bevezetőjét mondta el ugyanitt, a Goldmark-teremben.

Dr. Kunos Péter

Ezt követően **dr. Kunos Péter** ügyvezető igazgató hangsúlyozta, hogy a Goldmark terem nem pusztán falakat jelent, hanem emlékek, sorsok és történetek hordozója, és az emlékezés nem múltban való révedés, hanem jövőépítés, a művészet pedig nem luxus, hanem létforma. Felidézte, hogy 86 évvel ezelőtt, ezen a napon gyúlt meg az a fáklya, amelyet akkor **dr. Ribáry Géza** szavai így indítottak útnak: „*Ne hagyják, hogy kialudjon.*” Ez a fáklya az egyetlen reménysugarat jelentette a magyar zsidó művészekre borult sötét éjszakában azoknak, akik a zsidótörvények következtében kiszorultak a hazai színházakból, mozikból, koncerttermekből 1939 és 1944 között.

A Goldmark terem azonban a legnehezebb időkben is megtelt élettel, zenével, tánccal, kabaréval és gyermekelőadásokkal – a kultúrát soha nem tudták teljesen elhallgattatni.

Harsányi László

Beszédében párhuzamot vont a múlt és jelen között, az új kötet bemutatása ismét fellobbantja a fényt, amely az OMIKE művészei számára is reményt jelentett, ezt az oxigénszippantást, amelyet **Harsányi László** fáradhatatlan kutatásai eredményeként élvezhetünk.

A köszöntőt követően a színpadon helyet foglalt Harsányi László, a kötet szerzője, **Mácsai János** zenetörténész, a beszélgetés moderátora, valamint **Márton András** színművész és **Lőrincz Katalin** táncművész, akik felolvasásokkal színesítették a beszélgetést, valamint rövid hangfelvételek is elhangzottak a korabeli művészek előadásaiból.

Mácsai János

Mácsai János hangsúlyozta, hogy Harsányi László évtizedes munkájának köszönhetően egy pótolhatatlan, korábban szinte ismeretlen korszak válik megismerhetővé a magyar zenetörténetben, mivel az OMIKE története eddig fájóan hiányzott a zenetudományi köztudatból, és csak néhány egyéni kutató próbálta korábban feltárni a háborúban elnémított zsidó művészek életművét, így ez a hiányos mozaik most kezd egészzé összeállni.

Kiss Henriett

Az énekesek és táncosok életét bemutató új kötet előzménye a hat évvel korábban, szintén november 11-én, ugyanitt bemutatott, *Fényből a sötétbe* című könyv, amely az OMIKE Egyesület történetét dolgozta fel. Korábban a Mazsihisz honlapján közölt heti posztokból állt össze a csaknem kétszáz művészeiről szóló adatbázis. A szerző elárulta, hogy négykötetesre tervezi a sorozatot, az első az énekesekről és táncosokról, a második a zenészekről, a harmadik a színészekről, a negyedik pedig a képzőművészekről szól majd.

A könyv címét **Beregi Oszkár** egyik visszaemlékezése ihlette, aki így fogalmazott: „Egy moraliter züllött, etikailag felelőtlen társadalom kényszerítette életre. Egy szerény, jelentéktelen virágszál, amely az emberi lelkek trágyadombján nőtt ki. Egy szippantásnyi oxigén, mielőtt megfulladunk.”

Lőrincz Katalin, Márton András

Lőrincz Katalin felidézte **Lőrincz György** történetét, megjegyezve, hogy bár otthon sokat beszéltek a balett világáról, édesapja az OMIKE fellépéseiről soha nem mesélt – mint sok más holokauszt-túlélő második generációs gyermekének, előtte is sokáig rejtve maradt a múlt.

Harsányi László kutatásai alapján az egyesületnek saját énekkara és zenekara is működött, ám ezekről csak kevés forrás maradt fenn. Mácsai János hozzátette, hogy a fennmaradt fényképek tanúsága szerint az OMIKE előadásai nagy szabású, teljes zenekari produkciók voltak, amelyek gyakran elérték az operaelőadások szintjét. Többek között a Varázsfuvolát is bemutatták a Goldmark terem kis színpadán, ahol a zenekar a nézőtér első soraiban foglalt helyet.

Alapítványi tagsági rendszerként működtek, a közönség az OMIKE pártoló köreinek tagjaiként juthatott be, sokszor vendégeikkel együtt. Ez a laza, félig hivatalos rendszer tette lehetővé, hogy a zsidótörvények idején is viszonylag sokan láthassák az előadásokat. A terem 1939 novembere és 1944 márciusa között több mint 300 000 nézőt fogadott.

Rubin Eszter beszámolója
Fotók: *Ritter Doron*
(mazsihisz.hu)